

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare”
Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chioreana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economia”
Cohalm, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănișerul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Lipovana”,
„Lugoșana”, „Lucașerul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”,
„Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătămăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentișel”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”,
„Timșana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana” și „Zlăgheana”.

Prețul de prenumărare :
pe 1 an K 12.—, pe $\frac{1}{2}$ an K 6.—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni :
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul VII.

Sibiu, 24 Septembrie 1905.

Nr. 39.

Expoziția generală română din 1906.

Am aflat prilej, în mai multe rânduri, ca să informăm cetitorii acestei reviste asupra pregătirilor ce se fac în Regatul român în scopul de a aranja în vara și toamna anului viitor 1906 o mare expozițiune generală română, prin care să se sărbeze afară de două aniversări de interes special pentru România: împlinirea a 40 de ani a domniei Regelui Carol I și a 25 ani dela întemeierea Regatului român, încă și o aniversare de interes general pentru întreg elementul românesc: împlinirea a optsprezece secole de când Împăratul Traian începuse războiul de cucerire a Daciei.

Expozițiunea generală va fi prin urmare o mare sărbătoare pentru întreaga Românie, fără conziderare la frontierele politice ce o despart, și din aceasta cauză comisariatul general al expozițiunii încă în prima sa circulară publicată la 2 Iunie a. c., a accentuat că „orice Român, de origine din țara noastră sau din altă parte, stabilit în orice țară, care ar dori să expună lucrările sale, este în drept a face aceasta cu atât mai mult, cu cât în secțiunea etnografică vom căută să unim la un loc toate datele relative la starea actuală și economică a neamului nostru”.

Din aceste se vede, că în expozițiunea din anul viitor s'a rezervat locul cuvenit și Românilor din Regatul ungar și că și aceștia sunt invitați a lua parte la marea sărbătoare națională ce se plănuiește, și nu ne îndoim că cu tot dragul se vor conforma acestei invitații și vor căută să ocupe un loc demn între frații lor din alte țări.

Indeosebi credem și sperăm, că și Băncile noastre, cari au avut acum la serbările „Asociațiunii” în Sibiu, un succes atât de frumos cu expozițiunea lor, se vor

învoi ca lucrarea lor și rezultatele muncii lor să fie prezentate și publicului mare românesc care va vizita expozițiunea generală din București.

Suntem informați că Direcțiunea expozițiunii din Sibiu a și luat înțelegere în această privință cu Comisariatul general al expozițiunii din București, și va prezentă Băncilor noastre prin Delegațiunea acestora propuneri concrete, cari credem că vor putea fi primite cu atât mai vârtos pentru că nu impun institutelor participante aproape nici o sarcină nouă.

Tabelele grafice lucrate pe baza stărilor dela începutul anului curent vor putea fi întrebuințate și în anul viitor, deoarece schimbările ce se vor ivi în stările Băncilor până la anul nou viitor, la nici un caz nu vor fi atât de mari, și nu vor schimba situațiunea în mod mai esențial, încât să se simtă trebuința de a compune tabelele din nou după stările noue. Cel mult tabelele generale, cari prezintă totalitatea institutelor participante ar fi de interes să se facă din nou și harta Băncilor va trebui să se conformeze stărilor dela sfârșitul anului 1905, iar aceste lucrări nu vor reclama cheltuieli mai însemnate.

Deși nu ne îndoim, că propunerile ce se vor face Băncilor noastre în această privință dela locurile competente, vor fi primite cu toată bunăvoința din partea conducătorilor lor, ne credem totuș datori a le recomandă și din a noastră parte în modul cel mai călduros, și putem face aceasta cu atât mai vârtos, pentru că rezultatele realizate și munca săvârșită de institutele noastre de credit sunt un frumos titlu de merit pentru cercurile lor conducătoare și prin prezentarea lor în condițiuni demne înaintea obștei neamului românesc se servește un însemnat interes economic și cultural.

Urcarea procentului de discount.

Am anunțat în ultimul nostru raport asupra situației financiare, că Banca Angliei s'a văzut îndemnată a-și urca etalonul cu $\frac{1}{2}\%$ la 3% și pe urmele ei Banca imperială germană cu un procent întreg la 4% .

Când două mari bănci de emisiune, cu rol atât de important în piața internațională de bani, ca și Banca Angliei și Banca Germaniei iau astfel de măsuri, se impune cercurilor financiare întrebarea, dacă sunt presemne, din cari s'ar putea deduce, că actualei abundențe de bani, și în legătură ieftinătății banilor, îi va urma în viitorul apropiat o împuținare, și în consecvență, o scumpire a banilor.

Conform experienței toamna banii totdeauna se scumpesc și aceasta scumpire o provoacă atât recolta, cât circulația mai vie, ce se arată în acest period pe terenul comercial și industrial. Prin urmare încordarea mijloacelor n'are numai un caracter local, ci internațional, și este știut, că dela începutul toamnei până la ultimo Decembrie situația târgului financiar este de regulă mai încordată și abia la începutul anului începe a se manifesta o abundență mai mare ori mai mică a banilor.

Deși aceasta este dezvoltarea așazicând normală, tipică, a târgului financiar, totuși o parte a cercurilor financiare a atribuit de astădată o importanță mai mare urcării etalonului, decât în alți ani, ceea ce își află explicarea în unele circumstanțe, cari de altcunem au puțin a face cu fenomenele târgului financiar.

Circumstanțele acestea sunt a se căuta în evenimentele politice. Încheierea păcii dintre Rusia și Iaponia a fost considerată de multă vreme ca un moment, în care vor fi ridicate mari pretenziuni față de piața de bani. S'a crezut, că pacea aceasta nu va putea fi exoperată, fără ca Rusia să plătească Iaponiei mari desdaunări de războiu și deci momentul acvirării mijloacelor de lipsă spre acest scop, a fost privit ca terminul când abundența banilor avea să dispară, pentruca locul ei să-l ia o mare lipsă de bani. Războiul însă s'a terminat cu o pace, în care nu se pretinde nici o desdaunare și prin urmare supoziția că aceasta va altera structura târgului financiar s'a dovedit nejustă. În cercurile financiare însă totuși a dominat credința, că afacerea nu se va termina fără a avea vreun efect asupra pieței de bani și urcarea etalonului la Banca Angliei a fost considerată ca un signal pentru începutul situației schimbate. De atunci încoace însă s'a dovedit, că măsura luată de Banca Angliei nu stă în nici o legătură cu necesitățile de credit ale Rusiei și Iaponiei, și Banca imperială germană încă și-a urcat etalonul cu totul independent de situația pieței internaționale de bani, și anume fiindcă afacerile ei de escont, cererile de credit pentru scopuri de speculațiuni de bursă au luat dimenziuni prea mari.

Faptul, că atât în Londra cât și în Berlin, cu toată urcarea etalonului oficial, banii au circulat și oferit în abundență din partea băncilor mari, încă justifică pe deplin supoziția că în timp apropiat nu se poate aștepta o schimbare în structura pieței internaționale de bani. Impuținarea, scumpirea banilor în sezonul de toamnă este o aparițiune normală în piața de bani. Dar chiar când Rusia și Iaponia ar fi necesitate a contracta împrumuturi mari, efectul și în cazul acesta n'ar fi decât trecător, fiindcă piața dispune de suficiente rezerve disponibile cari nu pot fi așa de ușor absorbite, și aceasta cu atât mai puțin, cu cât veniturile acestor împrumuturi și așa rămân la dispoziția

pieței, parte pentru satisfacerea serviciului financiar al împrumuturilor anterioare, parte pentru diferitele furnisări.

Piața noastră de bani, precum am zis și în Nrul trecut, n'a prea simțit până acum efectul urcării etalonului celor două mari bănci de emisiune străine. Rezerva de bancnote scutită de contribuțiune a Băncii Austro-Ungare, ce este drept, s'a redus, este însă deocamdată încă destul de mare. Afară de aceasta marile exporturi de cereale încă aduc în țară cantități mari de aur, astfel că nici la noi nu sunt prospecte de schimbări mai mari în piața de bani. †

Procesul băncii falimentate „Székelyegyleti Takarékpéztár“.

La 18 crt. s'a început, precum am anunțat în Nr. 37 al acestei Reviste, pertractarea finală a procesului criminal intentat conducătorilor acestei bănci, în frunte cu *Ugron Gábor*.

Conținutul actului de acuză l-am comunicat cetitorilor nostri în Nr. 8 dela 19 Februarie a. c. al acestei Reviste. Rămâne acum să ținem publicul nostru cetitor în curent cu mersul pertractării.

Acuzați sunt *Ugron Gábor*, ca director-prezident al societății și 15 soți ai săi, membri în direcțiune și în comitetul de supraveghiere. La întrebarea prezidentului *Ugron Gábor* depune că este de 58 ani, căsătorit, tată a 3 copii, fără avere și pedepsit de 4 ori pentru duel. Banca a fondat-o la 1874 și a uzat de ea și pentru plățile sale și a avut deschis și un credit de cont-curent. La votarea împrumuturilor sale, cari s'au urcat la K 614,000 n'a concurs. La întrebarea prezidentului dacă ca director nu s'a cugetat că prin împrumuturi atât de mari va duce banca la ruină, acuzatul răspunde negativ, zicând că împrumuturile au avut acoperire abundanță în realitățile sale. A ridicat împrumuturile dela banca sa proprie, fiindcă aci îi eră cunoscută situația materială și se știa, că banii îi investește în moșii. Cambiile soției sale le-a luat înapoi dela bancă, fiindcă drept acoperire a datoriilor sale și-a întabulat moșiile. Dacă la întabulare direcțiunea a comis greșeli el nu poartă vina. Căderea băncii a cauzat-o *goana politică inscenată contra lui* (!?) Interesele băncii fiind în strânsă legătură cu interesul său propriu, deponenții au asaltat banca și increderea fiind zdruncinată, n'au putut fi satisfăcute cererile. Așa a urmat falimentul.

După *Ugron* au fost ascultați alți acuzați, cari fasionază aproape toți egal. La manipulația cassei și a băncii nu s'au priceput, adevărata sumă a datoriilor lui *Ugron* nu le-a fost cunoscută, fiindcă nu li-s'a prezentat în ședință din partea subdirectorului decedat. Când au aflat despre starea datoriilor lui *Ugron* au luat imediat dispoziții pentru întabularea pretenziunilor. Toți fasionază că falimentul băncii l-a cauzat goana politică pornită contra lui *Ugron* și neîncrederea provocată de aceasta goană.

A doua zi s'a continuat ascultarea altor acuzați, dintre cari unul a zis că văzând, că nu se pricepe la funcția, ce i-s'a încredințat, a demisionat din post scurt timp după alegerea sa, iar altul a făcut asemenea, îndatăce a văzut că *Ugron* este dator cu sume atât de mari și nu s'a convocat, conform cererii sale, adunarea generală.

Dintre martorii ascultați unii spun, că *Ugron* a

avut avere în preț de peste $1\frac{1}{2}$ mil. K, iar cassarul și contabilul fasioează, că împrumuturile provizore ale lui Ugron le purtă în evidență însuș vicedirectorul decedat. Bonurile lui Ugron asupra acestor împrumuturi se manipulau din partea casei ca bani gata, calculându-se după ele interese în o sumă la finele anului.

În ziua a treia s'a continuat ascultarea martorilor; conform fasiunei unuia din aceștia, cassar al institutului falimentat, cambiile lui Ugron se păstrau separat de celelalte cambii, într'un dulap din odaia direcțiunii; cheia o avea subdirectorul decedat în 1901. Reviziunile le făcea comitetul de supraveghiere, astfel că confrontă numărul din cassă cu registrele și trecea fugitiv peste portofoliul de cambii. Interesant mai este, că unul dintre membrii comitetului de supraveghiere a fost în funcțiune deja de 5 ani și de abia în anul din urmă a aflat de împrumuturile lui Ugron.

În general rezultatul pertractării de până acum este, că acuzații n'au fost de rea-credință, dar au fost ușuratici și superficiali în acordarea împrumuturilor și nici direcțiunea, nici comitetul de supraveghiere nu și-au cunoscut drepturile și datorințele, un rău general la bănci, care merită tocmai așa retorziune, ca și rea-credința.

Pertractarea continuă; despre rezultat vom raporta în numărul nostru proxim. *

Școala economică de repetițiune.

(Continuare.)

Cap. II.

Modalitățile organizării școlii economice de repetițiune, teritoriul pus în serviciul învățământului practic, prevederea cu recuizitele necesare.

§. 11.

Școala economică de repetițiune se poate organiza în două feluri: a) sau ca școală economică de repetițiune stând în legătură organică cu vre-o școală populară elementară... b) sau cu totul independentă.

La cea dintâiu atât învățământul de specialitate — pe lângă un onorar corespunzător ce trebuie fixat — cât și învățământul din obiectele generale îl provăd învățătorii școalelor elementare din comună, — la școala economică cu învățător specialist învățământul de specialitate îl prevede un învățător deosebit numit sau ales în postul învățătoresc de specialitate sistemizat în acest scop, — învățământul din obiectele generale însă îl provăd învățătorii școalelor elementare existente în comună.

Organizarea școlii economice de repetițiune cu învățător specialist deosebit este de dorit în comunele, a) cari au un hotar mare, și prin urmare locuitorii lor se ocupă în genere cu agricultura; b) unde comuna este în stare a da din propria putere pentru scopurile învățământului practic un teritor mai mare, de 15—20 jugăre catastrale și pe acesta este capabilă a prevedea corespunzător scopurilor învățământului economic; c) unde numărul copiilor de ambele sexe obligați la învățământul economic de repetițiune face cel puțin 120; d) unde poate prevedea teritoriul de praxă cu sala trebuincioasă de învățământ și cu edificiile necesare în scopul economiei.

§. 12.

La organizarea școlii economice de repetițiune primăria comunală procedează în modul următor:

1. Inspecțiunea locală a școlii economice de repetițiune cu caracter comunal o prevede scaunul școlar comunal. Prin urmare, dacă în comună nu ar exista școală comunală, — reprezentanța constituie scaunul școlar comunal în sensul §-ului 9 al art. de lege XXVIII din 1876. În scaunul școlar constituit pentru scopurile școlii economice de repetițiune se vor alege pe cât posibil astfel de indivizi, cari manipulează independent cu succes o economie mai mică sau mai mare, — așadară proprietari de pământ, oficiali economici, economi pricepuți. Inspecțiunea locală a școlii economice de repetițiune ce este în legătură cu școala de stat o prevede curatoratul școlii de stat.

2. Scaunul școlar comunal stabilește, că în școala economică de repetițiune ce este a se organiza, câți copii obligați la învățământul de repetițiune sunt a se îndrumă; și încât comuna — conform celor cuprinse în cap. I, este obligată la organizarea școlii economice de repetițiune, face proiect reprezentanței comunale referitor la următoarele: a) care teritor și cât de mare îl crede acomodat scopurilor școlii; b) ce fel de școală economică de repetițiune ține că e necesară a fi organizată; c) câte cheltuieli necesitează prevederea cu cele trebuincioase a teritoriului de praxă a școlii; d) câte spese stabile anuale iau în prospect pentru remunerarea învățătorilor; e) este între învățătorii din comună învățător calificat corespunzător cerințelor de mai jos, care va fi a se aplica conform prescrișelor ce se vor înșiră mai la vale.

Reprezentanța, la propunerea curatoratului respective a scaunului școlar, oferă teritor acomodat pentru scopurile școlii economice de repetițiune, stabilește respective votează prevederea aceluia cu toate cele necesare, cum și onorarul învățătorului, eventual în caz de organizare a școlii cu învățător specialist salariul anual al învățătorului. Reprezentanța, cu conșiderare la cele cuprinse în §. 3, stabilește, că învățământul în școala economică de repetițiune asupra căror rami agricole să se extindă; hotărîrea reprezentanței aprobată de forul competent o transpune scaunului școlar comunal în scopul alegerii învățătorului, respective pentruca scaunul școlar să publice concurs la postul de învățător specialist. Dacă comuna organizează școala cu învățător specialist cu ajutorul statului, hotărîrea respectivă este a se înaintă pe calea inspectorului reg. de școle comitetului administrativ.

§. 13.

Referitor la teritoriul de praxă al școlii economice de repetițiune sunt a se observă următoarele reguli:

Fiecare școală economică de repetițiune trebuie să aibă la dispozițiune un teritor corespunzător scopurilor de instrucțiune — în comunele mici de cel puțin 600 stângini □, în comunele mari și în orașe cel puțin de un jugăr catastral.

Dacă însă se va face extindere și la învățământul economiei de câmp, va trebui să se asigure după puțină un teritor de 2 jug. cat. ori și mai mare.

§. 14.

Toate școalele comunale de arbori, al căror teritor nu întrece extenziunea minimală hotărîită prin §. 43 al art. de lege XII din 1894, se pot folosi pentru învățământul practic în cultura arborilor numai dacă corespund dispozițiilor originale conform planului de exploatare stabilit de oficiul respectiv.

Școalele comunale de arbori cu teritorul minimal citat în paragraful numit, cari servesc și de loc de exerciții practice pentru școalele economice de repetițiune, numai în acelea părți ale lor se pot îngădui și pentru cultura altor plante, dar strict luat numai pentru cultura legumilor, cari planul de exploatare le destinează pentru odihnă (ogor).

Școala de arbori comună pentru instrucția asupra culturai arborilor și pomilor este a se lăsa întotdeauna la dispoziție pentru scopurile școalei economice de repetițiune, orice caracter ar avea școala economică de repetițiune.

Dacă teritorul școalei comunale de arbori trece peste minimul teritorului prescriș de lege, plusul este a se lăsa afară din planul de exploatare al școalei de arbori și se poate folosi pentru scopurile școalei economice de repetițiune, după plac pentru ramii de cultură. Dacă într'o comună se organizează mai multe școale economice de repetițiune, pentru fiecare este a se designa teritor de praxă deosebit luând în conziderare dispozițiunile de mai sus.

E foarte de dorit, și este atât în interesul învățământului școalei economice de repetițiune, cât și în interesul comunei, că cu manipularea școalei de arbori comunale să se încredințeze învățătorul școalei economice de repetițiune, învățătorul de specialitate.

Acolo unde școala de arbori comună este totodată și teritor de praxă al școalei economice de repetițiune: cu manipularea școalei de arbori se poate încredința numai învățătorul specialist.

Planul de exploatare a școalei economice de repetițiune cu învățător nespecialist este de a se examina de învățătorul de specialitate al școalei economice de repetițiune din circumscripțiunea de învățământ respectivă, și în lipsa acestuia de inspectorul cercual al școalelor de arbori.

+

(Va urma).

Statistica asociațiunilor.

La 31 Decembrie 1904 au existat pe întreg teritorul țării coroanei ungare în total 5132 de asociațiuni, anume 4438 în Ungaria și 649 în Croația-Slavonia. Mai multe asociațiuni se află pe teritorul comitatelor Bácsbodrog (257), Torontal (217) și Budapesta (230); mai puține în comitatele Sáros (11), Făgăraș (9). După caracterul lor asociațiunile se împart în 19 grupe:

Asociațiuni pentru procurarea de materii brute	18
" de asigurare	45
" de asigurare și credit	15
" edile	3
" de valorizare	32
" de conzum	591
" de conzum și valorizare	428
" economice	65
" economice și de credit	142
" de credit	3148
" de credit și de conzum	77
" de magazin	15
" de magazin și credit	2
" de negoțatorie comună	100
" de negoțatorie comună și de credit	2

Asociațiuni de lăptărie	396
" pentru valorizarea laptelui și altor produse de lapte	23
" de produțiune	25
" de produțiune și valorizare	5
Total	5132

Precum se vede din tabela de sus în Ungaria mai răspândite sunt asociațiunile de credit, de conzum și de lăptărie, pe când asociațiunile de valorizare și de magazin în prima linie necesare într'un stat agricol, ca al nostru, sunt mai puțin încetățenite.

Dintre cele 4438 asociațiuni din Ungaria propriu zisă au funcționat regulat 4007, pe când 431 stau sub liquidare sau se află în concurs.

La 1875, când a intrat în vigoare actuala lege comercială, s'au fondat: 13 asociațiuni de asigurare, 3 asoc. de asigurare și credit, 3 asoc. de conzum, 63 de credit, 1 de magazin comun și 1 de negoțatorie comună, total 84. Numărul acesta s'a urcat până la finele anului 1904, așadară în 29 ani, la 5320. În interval au încetat a funcționa 882 asociațiuni, deci au rămas la finele anului 1904: 4438.

Dintre favorurile legale de cari se bucură asociațiunile sunt de amintit, în prima linie, cele de timbre și competență. Art. de lege XXIV: 1875 enunță cu privire la asociațiunile de anticipare și ajutorare, că interesele până la 6% plătite membrilor asociațiunii se privesc ca venituri scutite de contribuțiune. Prin art. de lege LX din 1880: favorul amintit s'a extins și asupra asociațiunilor de conzum. Art. de lege XVII din 1887 enunță cu privire la asociațiunile fondate de corporațiunile industriale, că întrucât acelea se ocupă cu afaceri de anticipare și credit, scutirea lor de contribuțiune este a se fixa în conformitate cu §. 45 al art. de lege XXIV: 1875, iar alte asociațiuni industriale sunt necondiționat scutite de contribuțiune. Art. de lege XXIII: 1898 asigură favoruri însemnate acelor asociațiuni de credit agricol și industrial, cari intră în șirul membrilor Asociațiunii centrale de credit. Acestea sunt necondiționat libere de toate contribuțiunile de stat și comunale și accesoriile lor; iar registrele, înregistrarea firmei lor etc. sunt scutite de timbre.

De sprigin însemnat și direct din partea statului se bucură pe baza art. de lege XXIII din 1898 Asociațiunea centrală de credit, la al cărei capital societar statul a participat cu 1 mil. coroane și la spesele de fondare cu câte K 100,000 anual; pe lângă acestea a pus la dispoziția asociației K 3 mil. în obligațiuni regale. Așadară statul a ajutat acest institut odată pentru totdeauna cu K 3.100,000 și în fiecare an cu câte K 100,000; afară de aceasta asociațiunea centrală este scutită de orice contribuțiune, competență erarială și spese de poștă. Asociațiunile industriale au primit din 1899—1904 diferite ajutoare în sumă de K 1.487,755.

*

JURISDICȚIUNE.

Când subversează cazul usurpării unei firme? Prin sentința sa Nr. 1209 dela 31 Maiu a. c. *Curia reg.* a enunțat, că cazul de usurpare al unei firme, amintit în §-ul 24 al Legii comerc. subversează numai atunci, când se poate dovedi că cineva folosește pe nedrept firma altuia. Iar folosirea firmei se poate dovedi numai atunci, când cineva subscrie, scrie ori imprimă firma respectivului pe tabela sa de firmă, conturile, scrisorile sale, ori se folosește de ea în alt mod pentru indicarea întreprinderii sale proprii.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 22 Septemvrie 1905.

În săptămâna ultimă cererile de bani, cu deosebire ale provinciei, fiind foarte intenzive situația pieței interne de bani a devenit mai încordată. Cel mai ieftin izvor de bani continuă a fi Banca Austro-Ungară, pe când la alte bănci cambiile de portofoliu se discontează în Budapesta numai cu 4% și dela 4% în sus, iar în Viena cu $3\frac{7}{16}\%$ și peste acesta.

În piețele externe de bani asemenea se menține încordarea; în Berlin discontul privat s'a urcat la $3\frac{1}{8}\%$, observând excomptorii o ținută rezervată, la ceea ce a contribuit în parte și zvonurile despre o nouă urcare a etalonului Băncii Engleze, ceea ce însă n'a urmat. În Londra discontul privat este de $2\frac{1}{2}\%$, iar în Paris neschimbat cu $1\frac{1}{2}\%$.

AFACERI DE ASIGURARE.

Asigurările contra focului în Ungaria.

În anul 1904, extraordinar de secetos, daunele de foc au atins cel mai mare record în praxa de până aci a băncilor de asigurare din Ungaria. Tabela de mai jos arată disproporția cea mare a daunelor de foc din 1904 față de anii premergători:

Anul	Numărul cazurilor de incendiu	Suma desdaunărilor în coroane
1896	2356	5.906,000
1897	3213	8.446,000
1898	3533	10.915,000
1899	3459	7.569,000
1900	3542	11.019,000
1901	3241	7.232,000
1902	3259	6.075,000
1903	3270	9.817,000
1904	6566	32.422,000

Dintre cele 6566 cazuri de incendiu din 1904 s'a constatat că a fost pus focul cu intențiune în 344 cazuri, 1174 cazuri au fost tăciunărie probabilă. Moarte au suferit prin foc 77 oameni, iar 354 au fost răniți grav. Multe focuri s'au cauzat prin schinteile locomo-

tivelor, arzând cu deosebire bucate, fân, apoi case acoperite cu paie și trestie, ba chiar și păduri situate dealungul șinelor. †

AFACERI FINANCIARE.

Tezaurul public ungar. Conform raportului ministrului de finanțe ungar asupra tezaurului public în cuartatul II al anului curent veniturile au fost cu K 24.125,938 mai mici, decât în cuartatul II al anului trecut, iar cheltuielile cu K 14.524,568 mai mari, deci bilanțul cuartatului II a. c. este cu K 38.650,507 mai nefavorabil decât bilanțul perioadei corespunzătoare a anului trecut. Totalul veniturilor s'a cifrat cu K 240.622,659, sau cu K 24.125,938 mai mic decât în anul trecut, când veniturile au fost de K 264.748,598. Cheltuielile totale s'au urcat la K 298.289,096, față de K 283.764,527 în 1904. Mai favorabile au fost veniturile la dările de conzum și beuturi cu K 675,667, la timbre cu K 1.307,110, la monopolul tutunurilor cu K 2.053,548, la monopolul sării cu K 247,652, la fabricile de fer ale statului cu K 4.527,584, la imprimăria statului cu K 200,963, la diferite venituri ordinare cu K 207,627, la poștă, telegraf și telefon cu K 1.385,123 și la veniturile căilor ferate de stat cu K 1.481,495. Mai mici au fost veniturile la contribuțiunile directe cu K 26.114,069 și la competențele erariale cu K 6.639,549, ceea ce este a se atribui în parte Ex-lex-ului, iar de altă parte împrejurării, că în perioada corespunzătoare a anului 1904, veniturile statului din aceste izvoare, au întrecut binișor veniturile normale. La baterea moneteilor și la schimbarea metalelor diferința în minus este de K 1.580,811. †

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Economul“, institut de credit și de economii, soc. pe acții în Cluj. Precum aflăm directorul executiv de până acum al acestui institut, dl *Basilii Podobă*, a fost trecut din motive sanitare la penziune și locul devenit vacant direcțiunea l-a întregit, alegând director executiv pe dl *Dr. Amos Frâncu*, avocat în Cluj, fost și până acum membru al direcțiunii.

„Industria“, institut industrial-economic și de credit, societate pe acții în Deva, a căreia fondare am anunțat-o și noi la timpul său, și-a ținut adunarea generală constituantă la 14 Septemvrie 1905 în Deva. Au luat parte 35 de acționari fruntași din mai multe părți ale țării și mulți ca privitori. Numărul acțiilor reprezentate a fost aproape 600 din 1000 de acții.

Scopurile societății „Industria“ sunt: a) a lăți economia rațională și industria; b) a valoriză produsele acestora, a desvoltă spiritul a orice muncă inteligentă, spiritul de economizare și întreprindere în sinul poporului și meseriașilor; c) a le procură credite ieftine; d) a întrebunță capitalurile pentru a mări productivitatea și valorizarea, pentru a lăți bunăstarea generală.

Adunarea generală a fost prezidată de dl *Vasilie Domșa* din Orăștie. Secretar ad-hoc al adunării generale, a fost membrul inițiator dl *August A. Nicoară*, iar bărbați de încredere domnii: *Ilie Cosma*, paroh în Crăciunești, *Iuliu Putici*, director școlar în Lipova, *Artemiu Bălaș*, comerciant în H.-Băiță și *Nicolae Topor*, econom în M.-Șoimuș lângă Deva.

S'a constatat că s'au subscris 1038 acții, cari s'au redus la 1000 à 100 coroane acția și s'a dat membrilor fondatori absolut de sub răspunderea solidară prevăzută în §§. 152 și 154 din legea comercială ungară.

În fruntea întreprinderii au fost aleși ca președinte dl Vasilie Domșa; vicepreședinte dl Nicolae Mihailă, mare proprietar în Vinerea; director general executiv dl August A. Nicoară; cassar dl Nicolae Igna; contabil dl Adam Lazar; secretar dl Artemiu Bălaș, comerciant în Băița. Toți oficialii vor servi până la 31 Decembrie 1906 fără salare.

Directorul, cassarul și contabilul sunt aleși pe viață, ceilalți pe 3 ani.

„*Timișana*“, institut de credit și de economii soc. pe acții în Timișoara. La 3 Septembrie a. c. și-a început activitatea și a fost inaugurată filiala ce a deschis acest institut în *Buziaș*, stațiune balneară în comitatul Timiș.

Precum suntem informați „*Timișana*“ intenționează a mai înființa și alte câteva filiale pe teritoriul său de activitate.

CRONICA.

Bancnote false. În timpul din urmă se află în circulațiune în țara întreagă un număr mai mare de bancnote false à K 50, la primirea cărora se impune deci o atențiune deosebită. Falsificatele sunt fabricate din hârtie roză palidă în culoarea uleiului și executarea lor este inferioară bancnotelor veritabile. Cuvântul „*törvényes ércpénzt*“ din text este indicat fără accente: „*torvényes ércpenzt*“, iar în loc de *főtanácsos* este tipărit *fotanacsos*. Falsificatele poartă seria 1049 Nr. 38.691; apoi seria 1033 Nr. 44.638 și seria 1045 Nr. 48.935.

Polizei vieneze, unde asemenea s'au pus în circulațiune astfel de bancnote, i-a succes a aresta pe falsificatori.

Congres comercial internațional. La 8 crt. s'a ținut în Liège (Belgia) un congres internațional al camerelor și corporațiilor comerciale a statelor europene, pentru a discuta și decide toate acele chestiuni, cari în comerțul internațional și indigen așteaptă o rezolvare grabnică.

Congresul a stat sub prezidiul de onoare al ministrului de externe belgian Tavereau și obiectele principale admise la dezbateri au fost între altele: Cari ar fi mijloacele cele mai eficace și mai practice, pentru crearea unei legături mai strânse între camerele de comerț ale diferitelor țări în scopul de a porni în chestiuni de interes internațional o acțiune comună? Congresul a căzut de acord că pentru atingerea scopului urmărit este suficient ca congresul comercial internațional să se întrunească în fiecare an odată. Pentru organizarea și pregătirea proximalului congres, care se va ține la Milano, pe timpul expoziției, a fost delegată o comisiune.

O altă propunere de interes prezentată congresului, dar amânată pentru pertractare până la congresul proximal a fost: camerele de comerț să inziste pentru *introducerea de valori poștale (mărci etc.) internaționale unitare*. Dar și până va fi posibil a ajunge la aceasta, oficiile poștale să fie obligate a ține la dispoziția publicului și mărci străine.

Chestiunea dacă sunt de preferit camerele co-

merciale și industriale cu caracter oficial sau cele private s'a rezolvat din partea congresului în sensul, că în fiecare stat este a se statorni în special, dacă corespunde mai bine intereselor comerțului înființarea de camere ori de corporațiuni private.

„*Controlul permanent și uniform la instituturile de bani*“ noua lucrare a dlui A. Kormos, a căreia traducere în românește a anunțat-o dl Dr. N. Vecerdea încă în primăvara anului 1903, va apărea, precum aflăm, sau deodată cu originalul în cursul lui Noembrie a. c. sau imediat după apariția originalului, dar la tot cazul încă în cursul anului curent.

Precum vedem dintr'o invitare la abonament lansată de traducător și trimeasă institutelor noastre de bani, traducerea va fi precedată de un mic studiu introductiv, în care se va arăta legătura și actualitatea dintre controlul tractat de autor și dintre chestiunea controlului dela băncile noastre românești. La finea traducerii traducătorul promite a publica o mică *collecțiune de cuvinte și expresiuni* în care se vor redă în limba română, maghiară și germană termenii tehnici, ce obvin în textul traducerii — material pentru „*Terminologia financiară*“.

Prețul traducerii va fi K 5, față de K 4 al originalului și se va plăti după primirea cărții. Abonamentele sunt a se anunța cel mult până la 1 Noembrie a. c. la adresa traducătorului în Brașov.

Dieta agrară românească. Ziarele noastre cotidiene au publicat în zilele din urmă un apel al „*Asociației măcelarilor vienezi*“ signat de Ludwig Schwennhagen, prin care economii de vite români din Ungaria, Banat, Transilvania și Bucovina sunt invitați a întemeia o „*Asociație a economilor de vite Români*“ în scopul aprovizionării indirecte a Vienei cu carnea necesară consumului. Conform planului de acțiune publicat, „*Asociația economilor de vite*“ ar avea să furnizeze un număr anumit de vite de tăiat în niște stabilimente de îngrășat, pe cari le-ar clădi „*Asociația măcelarilor vienezi*“ la diferite locuri și puncte potrivite din țară, de unde apoi vitele îngrășate ar fi transportate la Viena. Participanții ar primi jumătatea câștigului realizat din îngrășare. Mijloacele bănești necesare pentru clădirea stabilimentelor de îngrășat se oferă a le anticipa „*Asociația măcelarilor*“, care dealtcum contează la aceasta întreprindere și la participarea institutelor de credit ale Românilor.

În caz când propunerea ar fi favorabilă întimpinată în cercurile românești, „*Asociația măcelarilor*“ recomandă *convocarea unei diete agrare române* pentru începutul lui Octombrie, pentruca prin reprezentanții săi să fixeze punctele de învoială cu reprezentanții agronomilor și economilor de vite Români.

După părerea noastră propunerea ce o fac măcelarii vienezi economilor noștri de vite este mult mai de importanță, decât să poată fi decisă în pripă, în timp atât de scurt, până la începutul lui Octombrie, cum se contemplează. O astfel de chestiune trebuie pe larg discutată în publicitate și studiată temeinic de cei competenți, și numai după aceea pusă în lucrare. De prezent dealtcum, când se simt încă efectele ultimelor crize agricole, credem că nu este timpul oportun pentru o acțiune în direcția aceasta, fiind peste tot în țară o lipsă simțitoare de vite atât de tăiat, cât și de jug.

SUMAR.

Expozițiunea generală română din 1906. — Urcarea procentului de discount. — Procesul băncii falimentate „Székelygyeleti Takarékpénztár”. — Școala economică de repetițiune. — Statistica asociațiilor. — *Jurisdicțiune*: Când subversează cazul usurpării unei firme? — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Afaceri de asigurare*: Asigurările contra focului în Ungaria. — *Afaceri financiare*: Tezaurul public ungar. — *Societăți financiare și comerciale*: „Economul”, „Industria”, „Timișana”. — *Cronică*: Banenote false, Congres comercial internațional, „Controlul permanent și uniform la institutele de bani”, Dietă agrară românească.

„POPORUL”, institut de credit și economii Lugoj.

CONCURS

Prin aceasta se publică concurs pentru ocuparea postului de **practicant** la institutul de credit și economii „Poporul” ș. a. Lugoj. Salar anual 800 Cor.

Practicantul va avea să-și ocupe postul în 10 Noemvrie a. c.

Reflectanții la acest post au să-și prezenteze până în 27 Octomvrie a. c. recursesle provăzute cu atestatul despre absolvirea unei școale comerciale.

Cei cari cunosc pe lângă limba maghiară și alte limbi vor fi preferiți.

Lugoj, 20 Septemvrie 1905.

Nr. 67 (1-1)

Dirrecțiunea.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 20 Septembrie 1905.

Grâu de Bănat, nou	per 100 kg. vinde	16-10-16-50
„ „ Tisa, nou	„ „ „ „	16-15-16-80
„ „ Pesta, nou	„ „ „ „	15-75-16-70
„ „ Alba-reg., nou	„ „ „ „	16-05-16-50
„ „ Bacica, nou	„ „ „ „	16-05-16-60
Secară, nouă	„ „ „ „	12-50-12-90
Orz, nou	„ „ „ „	12-25-12-75
Ovės, nou	„ „ „ „	12-30-13-10
Porumb	„ „ „ „	16-80-17-—
Rapiță, nouă	„ „ „ „	— — — —
Untură de porc B.-Pesta	„ „ „ „	157-—
Slănină (clisă)	„ „ „ „	140-—147-—

Bursa de București.

Cursul din 20 Septembrie 1905.

Renta amort. 1881 de 5%	vinde Lei	— — —
„ „ 1892 5%	„ „	— — —
„ „ 274 mil. 4%	„ „	94 ¹ / ₄
„ „ 1898 4%	„ „	93 ¹ / ₂
Fonciare rurale 5%	„ „	102 ⁵ / ₈
„ „ 4%	„ „	96 ¹ / ₂
Scris. fonc. urb. București 5%	„ „	98 ¹ / ₄
„ „ Iași	„ „	95 ¹ / ₄

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 20 Septembrie 1905.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
	Datoria publică comună.	v cor	p. 100 K
4	Renta unit. în hârtie, Mai, Nov.,	100-75	100-80
4-2	„ „ arg. Febr. Aug.	100-70	101-70
5	Losuri din 1860 à fl. 500— „ 20% dare	163-50	164—
5	„ „ 1860 à fl. 100— „ 20% „	192-90	193—
—	„ „ 1864 à fl. 100— „	297-75	298-50
	Datoria publică austriacă.		
1	Renta austr. aur., scut. de dare	119-95	120—
4	„ „ Cor.	100-90	101-05
3 ¹ / ₂	„ „ de invest.	93-05	— —
	Datoria publică ungară.		
4	Renta ung. aur., scut. de dare	116-35	116-50
4	„ „ Cor.	97-30	97-65
3 ¹ / ₂	„ „ „ „ „ „	88-65	88-50
—	Impr. ung. cu premii à 100 fl. „ „	223-35	224—
4	„ p. regul. Tisei sc. de dare	169—	170—
4 ¹ / ₂	Oblig. de regaliu croat-slav.	102-40	102—
3	Impr. p. regul. Porților de fier	82-25	81-70
4	Oblig. rurale croato-slavone	97-95	98-50
1	„ „ ungară	98—	98-50
	Alte datorii publice.		
5	Los. p. regularea Dunării, à 100 fl.	278—	— —
4	Obl. Soc. Temeș-Bega	97-65	97-50
5	Imp. cu prem. al orașului Viena	104-65	— —
4 ¹ / ₂	„ „ „ „ Budapesta	97-40	97-50
2	„ „ „ „ sêrbesti à 100 fr.	110—	— —
—	Oblig. cu premii a C. fer. turc. à 400 fr.	150-30	— —
—	Impr. bulgar 1889	119-40	118—
	Scrisuri fonciare și a. a.		
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	101-15	— —
3	„ „ „ „ cu premii, 1880	314—	— —
1	Banca austro-ungară 50 ani	101-80	— —
1	„ „ „ „ 50 ani	— —	102-20
4 ¹ / ₂	Banca com. ung. Pesta	101—	101—
4	„ „ „ „ „ „	99—	99—
4 ¹ / ₂	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, repl. 110% în fl.	107-50	108-75
4	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, 50 ¹ / ₂ ani	99-90	101—
4	„ „ „ I Casse de păstr. patriot., Pesta	98-75	98-75
4	Inst. de credit fonciar ungar	99-70	100-25
3 ¹ / ₂	„ „ „ „ „ „	99-80	99-80
4 ¹ / ₂	Banca „hipotecară” ungară	101-20	101—
4	„ „ „ „ „ „	101-20	99-25
4	„ „ „ „ „ „ cu premii	275-50	137—
4 ⁹ / ₁₀	Cassa de păstrare regn. Pesta 50 ani	— —	— —
5	„Albina”, Sibiu	— —	102-50
4 ¹ / ₂	„ „ „ „ „ „	— —	102—
4 ¹ / ₂	Cassa de păstrare Sibiu, em. IV.	— —	102-50
5	„ „ „ „ Brașov	— —	103-50
4 ¹ / ₂	„ „ „ „ „ „	— —	102—
4 ¹ / ₂	Inst. de credit fonciar Sibiu, em. VI.	— —	101—
4	„ „ „ „ „ „ VII.	— —	99-50
	Lozuri.		
	Basilica, à fl. 5—	28-10	28-50
	Credit, à fl. 100—	483-60	484—
	Clary, à fl. 40— v. c.	164—	— —
	Buda, à fl. 40—	179—	178—
	Pálffy, à fl. 40—	186-50	189—
	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	56—	58—
	„ „ ungară, à fl. 5—	36-25	37-50
	Rudolf, à fl. 10—	66—	— —
	Salm, à fl. 40— v. c.	223—	— —
	Salzburg, à fl. 20—	78—	— —
	Impr. cu prem. al oraș. Viena, 1874	545-50	— —
	Sanatorium Regina Elisabeta K 5—	— —	13-25
	„Jó sziv”, à K. 4—	— —	12-75
	Valute.		
	Galbini austr. sau ung.	11-40	11-43
	„ c. reg.	11-35	11-33
	Napoleon'd'or (20 freici sau 8 fl. aur)	19-15	19-15
	20 Marce germ. aur	23-55	23-54
	Ruble rusești de hârtie per bucată	— —	2-54 ¹ / ₂
	Bilete germ. 100 M.	117-60	117-67
	„ franc. 100 Fr.	— —	95-57
	„ ital. 100 Lire	95-60	95-60
	Ruble, bilete, 100	254—	— —
	Lei românești, 100	— —	95-50

Prețuri per bucată

Drepturile, datorițele și răspunderea

membrilor din direcțiune

și

Drepturile, datorițele și răspunderea

comitetului de supraveghere

de

Alfred Kormos,
directorul revistei „Magyar Pénzügy“

traduceri autorizate de

Constantin Popp,

funcționar la Centrala inst. de credit și de econ. „Albina“.

Se pot comanda la traducător în Sibiu sau la Librăria arhiepiscopală din Sibiu, cea dintâi cu prețul de *K* 3.—, iar cea din urmă cu prețul de *K* 1.50.

Banca Austro-Ungara

(un studiu amănunțit despre trecutul, organizația, operațiunile și importanța băncii noastre de emisiune)

de

Ioan I. Lăpădatu,
prof. de științe comerciale.

Se poate comanda de la administrația »Revistei Economice«, cu prețul de 1 coroană.

În editura Delegațiunii Băncilor Române
au apărut:

Problemele Reformei Băncilor,

de Dr. C. Diaconovich.

Prețul: broș. *K* 1.—, leg. *K* 1.50.

Anuarul Băncilor Române

Pe anii

1900 — 1901 — 1902 — 1903 — 1904 — 1905 — 1906.

Prețul: câte *K* 3.—.

Se comandă la Administrația »Revistei Economice« în Sibiu (Nagyszeben).

Au apărut

„BIBLIOTECA BĂNCILOR ROMÂNE“

Nr. 1.

Studii de contabilitate
(principiile fundamentale ale contabilității în partidă dublă)

de

Ioan I. Lăpădatu,
prof. de științe comerciale.

Nr. 2.

Băncile Române
din
Transilvania și Ungaria

de

Constantin Popp,
funcționar la Centrala „Albinei“, Sibiu.

Nr. 3 și 4.

Efectele publice

de

Ioan I. Lăpădatu,
prof. de științe comerciale.

Se pot procura de la Administrația »Revistei Economice«, cele dintâi à 50 fl. cea din urmă *K* 1.

Medalia de aur de la Expoziția științifică din București, 1903.

ASOCIATIUNII
pentru
dezvoltarea științei și culturii poporului român

Dr. C. Diaconovich

Cu numeroase ilustrații și hărți.

3160 pag. 8^a mare — 37.622 articole.

3 tomuri
legate luxos
K 80.—

33 fasc.
broșurate
K 70.—

Editura și tiparul
1904
W. Krafft, Sibiu.

Se comandă la
Biroul „Asociațiunii“ Sibiu, str. Morii Nr. 6.